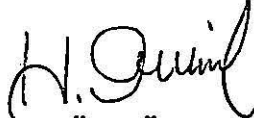

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

04-12 Eylül 2015 tarihleri arasında Cizre’de sekiz gün süren sokağa çıkma yasağı sırasında 21 kişi yaşamını yitirdi. Üzerinden 6 yıl geçmesine rağmen bu ölümlerin failleri hakkında açılan dosyaların 9’u hakkında takipsizlik kararı verildi, 6’sı ise zamanaşımına bırakıldı. Cizre’de yaşanan yaşam hakkı ihlallerine dair yürütülen soruşturmaların bütün aşamalarında dava sürecinin uluslararası insan haklarına uygun, kamuoyunu tatmin edecek bir şekilde adil ve şeffaf yürütülmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci, TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Hasan ÖZGÜNEŞ

Şırnak Milletvekili

GEREKÇENİN ÖZETİ

5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu’nun 11/C maddesi gereğince Şırnak Valiliği tarafından 4 Eylül 2015 günü saat 20.00’den itibaren Cizre ilçesinde sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş ve bu yasak 12 Eylül 2015 tarihine kadar sürmüştür. Yasak sürecinin üzerinden geçen 6 yıla rağmen yargı mekanizması, yaşamını yitirenlerle ilişkin hukuki süreçlerde ve açılan soruşturmalarda hiçbir ilerleme sağlamamıştır. 4-12 Eylül 2015 tarihleri arasında yaşanan sokağa çıkma yasakları sırasında çoğu çocuk ve yaşlı 21 kişi yaşamını yitirdi. Üzerinden 6 yıl geçmesine rağmen bu ölümlerin failleri hakkında açılan dosyaların 9’u hakkında takipsizlik kararı verildi, 6’sı ise zamanaşımına bırakıldı. 6 yıl önce yaşanan sokağa çıkma yasakları sırasında ve sonrasında yaşamını yitirenlerle ilişkin davalara sağlıklı bir hukuki sürecin işletilebilmesi, bu hukuksuz süreçlerin son bulması yargının şeffaf bir şekilde işlemesi için bu insan hakları ihlallerini tespit etmek ve alınacak önlemlerin saptanması amacıyla Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

GEREKÇE

Türkiye, 1954 yılında imzalayarak taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin temel maddeleri olan yaşam hakkı, hak arama özgürlüğü, adil yargılama hakkı, suç ve cezaların kanuniliği vb. maddelerini yerine getirmekle mükellef kılınmıştır. Devletin iç mevzuatının bir parçası haline gelen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine göre düzenlenmiş olan Anayasanın 36. Maddesinde herkes yargı mercileri önünde davacı ve ya davalı iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.

Sokağa çıkma yasakları ve yaşanan ağır hak ihlallerinin üzerinden 6 yıl geçmesine rağmen Şırnak'ın Cizre ilçesinde yaşamını yitirenlerle ilişkin açılan soruşturmanın çoğu takipsizlikle sonuçlanmıştır. Birçok davada da sanıklar hakkında daimi arama kararı verilerek faillerin bulunamadığı öne sürülmüştür. Yaşanan ölümlere ilişkin açılan davaların çoğunda net deliller olmasına rağmen deliller göz ardı edilerek takipsizlik kararları verilmiştir.

4-12 Eylül 2015 tarihleri arasında yaşanan sokağa çıkma yasakları sırasında 21 kişi yaşamını yitirdi. Üzerinden 6 yıl geçmesine rağmen bu ölümlerin faileri hakkında açılan dosyaların 9'u hakkında takipsizlik kararı verildi, 6'sı ise zamanaşımına bırakıldı.

Bu süreçte yaşamını yitirenlerin çoğu çocuk ve yaşlılardan oluşuyordu. Cudi Mahallesi'nde bulunan evlerinin önünde kolluk kuvvetlerinin ateşi sonucu yaşamını yitiren 10 yaşındaki Cemile Çağırğa'nın cenazesinin bozulmaması için günlerce buzdolabında saklanması da yasak sırasında ve sonraki süreçte hafızalardan silinmeyen olayların başında geliyordu.

Evlerinin önünde vurularak öldürülen ve cansız bedeni buzdolabında saklanan 10 yaşındaki Çağırğa'nın ölümüne ilişkin açılan soruşturmada da 'failer tespit edilemedi' iddiasıyla 'daimi arama kararı' alındı. Dosya zamanaşımına bırakıldı.

Ülkenin ve dünyanın gündemine düşen günlerce cesedi buzdolabında bekletilen Cemile Çağırğa'ya ilişkin bu ülkede hukuk işletilmedi faileri halen cezalandırılmadı ve hakkında açılan soruşturma zamanaşımına bırakıldı.

Mehmet Erdoğan 75 yaşındaydı ben yaşlıyım bana kimse bir şey yapmaz' diyerek evden çıkan ve açılan ateş sonucu hayatını kaybeden Erdoğan'ın dosyasında 'daimi arama kararı' alındı. Olay yerinin tespit edilemediği savunulan dosyada, Erdoğan'ın faillerinin bulunamadığı ileri sürüldü.

Mehmet Emin Levent 21 yaşındaydı Nur mahallesinde zırhlı araçtan açılan ateş sonucu hayatını kaybeden Levent'in ölümüne ilişkin başlatılan soruşturma hakkında 'takipsizlik' verildi. Vücudunda ateş artığına rastlanılmaması ve görgü tanığının anlatımlarına rağmen Levent'in ölümü için 'hukuka uygun' denildi. Dosya Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) taşındı.

4-12 Eylül tarihleri arasında yaşamını yitiren 21 kişi de benzer şekillerde yaşamını yitirdi, çoğu yaşlı ve çocuklardan oluşan sivil yurttaşlar olmasına rağmen dönemin başbakanı Ahmet Davutoğlu Cizre'deki sokağa çıkma yasağı boyunca tek bir sivilin yaşamını yitirmediğini iddia ederek yargıya yön vermiştir. Yargı aldığı direktif sonrası başbakanın açıklamalarına kılıf bulmak için yaşamını yitiren sivilleri örgüt üyesi ilan etme çabasına girdi. Oluşturulan dosyalarla kentte yaşanan bütün hak ihlallerine kılıflar uydurularak örtbas edildi.

Yaşamını yitiren 21 kişi hakkında benzer gerekçelerle dosyalar ya zaman aşımına bırakıldı ya da takipsizlik kararı verildi. Yaşamını yitiren 21 kişinin isimleri şöyle;

Mehmet Emin Levent (21), Hacı Ata Borçin (70), Gadban (Xetban) Bülbül (78), Sait Çağdavul (19), Muhammed Tahir Yaramış (35 günlük), Cemile Çağırğa (10), Osman Çağlı (18), İbrahim Çiçek (80), Meryem Süne (53), Özgür Taşkın (17), Seyit Eşref Erdin (59), Zeynep Taşkın (18), Maşallah Edin (35), Mehmet Sait Nayci (17), Selman Ağar (10), Bünyamin İrci (14), Mehmet Dökmen (71), Bahattin Sevinik (50), Suphi Saral (50), Mehmet Erdoğan (75) ve Şahin Açık (70) adlı yurttaşlar yaşamını yitirdi.

Cizre'de sokağa çıkma yasakları sırasında yaşamını yitirenler ile ilgili açılan davalarda çoğu AYM ve AİHM'ye başvuru yaptı. 6 yıl geçmesine rağmen AYM ve AİHM'den de bir sonuç alınamadı.

Yürütülen operasyonlar sırasında yaşanan ölümler ve bu ölümlere ilişkin ölüm dosyalarının esaslarını incelemek üzere Anayasa Mahkemesi ile paylaşılmalı Anayasa Mahkemesi gerekli incelemeleri yapmalıdır.

Sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı bölgelerde güvenlik güçlerinin operasyonları sırasında meydana gelen ölümler için açılan idari davaların sayısı ve güncel akıbetleri araştırılmalıdır.

Onlarca soruşturmanın sonuçsuz kaldığı ve çoğunun takipsizlikle sonuçlandığı davalarda yaşananların sadece hukuksuzluk değil aynı zamanda bir insanlık suçu olduğu unutulmamalıdır. Yaşanan bu insanlık suçunu faili meçhul diye kabul edip üstü örtülerek cezasızlıkla sonuçlandırılmaz. 6 yıl önce yaşanan sokağa çıkma yasakları sırasında ve sonrasında yaşamını yitirenlere ilişkin davalara sağlıklı bir hukuki sürecin işletilebilmesi, bu hukuksuz süreçlerin son bulması yargının şeffaf bir şekilde işlemesi için bu insan hakları ihlallerini tespit etmek ve alınacak önlemlerin saptanması amacıyla Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	<i>Fun</i>
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	<i>Gülüm</i>
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	<i>Musa</i>
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	<i>Kemalbay</i>
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	<i>D. Dağ</i>
6	MURAT SARISAÇ	VAN	<i>M. Sarisaç</i>
7	SAİT DEDE	HAKKARİ	<i>S. Dede</i>
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	<i>B. Öztürk</i>
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	<i>H. Özsoy</i>
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	<i>E. Günay</i>
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	<i>O. Ersoy</i>
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	<i>Ş. Coşkun</i>
13	PERO DUNDAR	MARDİN	<i>P. Dunder</i>
14			
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	<i>A. Acar</i>
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	<i>K. Bulbul</i>
17	FELEKNAS UCA	BATMAN	<i>F. Uca</i>
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	<i>N. İpekyüz</i>
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	<i>N. Maçın</i>
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	<i>İ. Taşcier</i>